

NÁVOD K MINISTROVÁNÍ KNĚZI PŘI MŠI SVATÉ

TISKEM A NÁKLADEM BRNĚNSKÉ TISKÁRNY V BRNĚ

NÁVOD K MINISTROVÁNÍ
KNĚZI PŘI MŠI SVATÉ

TISKEM A NÁKLADEM BRNĚNSKÉ TISKÁRNY V BRNĚ

Úvodem.

Ministrant má být zbožný, přesný a spolehlivý hoch. Žádá se na něm, aby alespoň měsíčně chodíval ke svatě zpovědi a k svatému přijímání.

Svou službu u oltáře koná hodný ministrant důstojně a pozorně. Klečí-li, klečí na obou kolenou s tělem vzpřímeným a s rukama sepjatýma. Neohlíží se po kostele a po lidech, nýbrž se modlí, nejlépe ze svého misálku. Stojí-li při některých částech mše svaté, stojí rovně, slušně.

Přisluhuje-li při mši svaté jeden ministrant, zůstává vždy na opačné straně než je misál. Ministrují-li dva, ať klekají a vstávají zároveň, současně. Přejíždí-li ministrant s jedné strany oltáře na druhou, poklekne vždycky uprostřed oltáře na pravé koleno, i když na tom oltáři není svatostánek s Nejsvětější svátostí.

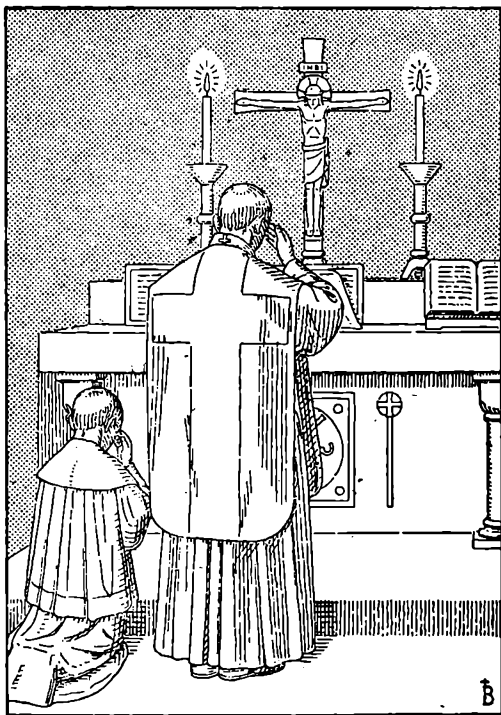
Příchod k oltáři. *Ministrant nese misál a kráčí s očima sklopenýma před knězem. Když přijde k oltáři, postaví se na pravou stranu (epištolní), přijme od kněze*

biret a poklekne na pravé koleno. Poklekne i tehdy, když kněz činí před oltářem jenom úklonu. Biret odloží na určené místo, přistoupí k oltáři a položí misál na pult nebo na podušku tak, aby ořízka misálu směřovala do středu oltáře. Misál neotvírá, to si učiní kněz sám.

Ministrant sestoupí od oltáře a jde s rukama sepjatýma na levou stranu (evangelní); přecházeje střed oltáře, poklekne. Na evangelní straně klekne na obě kolena před stupni oltářními.

Zatím sestoupí kněz před stupně oltářní a znamením svatého kříže začíná mši svatou. Ministrant udělá také kříž a modlí se střídavě s knězem stupňové modlitby.

P o z n á m k a. Samohlásky označené čárkou, vyslovují se dlouze. Slabiky, tištěné tučným ležatým písmem, vyslovuj silněji, s přízvukem!

Obr. 1. Mše sv. začíná.

Kněz: In nomine Patris † . . . ad altáre Dei.

Ministrant: **Ad Deum, kví létyfikat juventátem meam.**

Další verše, zatržené po straně černou čarou, se při mši svaté zádušní vynechávají.

K. Judyka me, Deus . . . dolózó érué mé.

M. **Kvia tu es, Deus, fortytúdo mea:**
kváré mé repulisty,
et kváré tristys incédo,
dum affligit mé inymřkus?

K. Emitte lúcem tuam . . . in tabernákula tua.

M. **Et introřbo ad altáre Dei:**
ad Deum,
kví létyfikat juventútem meam.

K. Konfitébor tybi . . . kváré konturbás mé?

M. **Spérá in Deó,**
kvónyam adhúk konfitébor illi:
salutáre vultús meí, et Deus meus.

K. Gloria . . . et Spiritui sanktó.

M. **Sikut erat in princřpio,**
et nunk, et semper,
et in sékula sékulórum. Amen.

K. Introřbo ad altáre Dei.

M: **Ad Deum,**
kví létyfikat juventútem meam.

Kněz i ministrant se požehnají velkým křížem při následující prosbě, již říká kněz:

K. **Adjutórium nostrum in nómine Dominý.**

M. **Kví fécit célum et terram.**

Obr. 2. Kněz se modlí Konfiteor.

K. Konfiteor ... ad Dominum Deum nostrum.
M. **Mizereatur** tui omnýpotérs Deus,

**et dymissis pekkátys tuís,
perdíkat té ad vítam éternam.**

K. Amen.

Když kněz vysloví Amen, skloní se ministrant a začne říkat Konfiteor, jak následuje. Při slovech: Mea kulpa bije se třikrát v prsa.

**M. Kónfiteor Deó omnypotentý,
beáté Marié semper Virginý,
beátó Michaéli archangeló,
beátó Joanny Baptysté,
sanktýs Apostolis Petró et Pauló,
omnybus sanktýs et tybi, pater,
Při slovech „tybi, pater“ se obrátí trochu ke knězi
kvia pekkávi nymis
kogitacíne, verbó et opere:
mea kulpa, mea kulpa,
mea máxima kulpa.
Ideo prekor
beátam Mariam semper Virginem,
beátum Michaélem archangelum,
beátum Joannem Baptystam,
sanktós apostolós Petrum et Paulum,
omnes sanktós et té, pater,
Při slovech „té, pater“ se obrátí trochu ke knězi.
oráre pro mé
ad Dominum Deum nostrum.**

K. Mizereátur vestří . . . ad vítam éternam.

Po této modlitbě knězově se ministrant vzpřímí a odpoví:

M. Amen.

Při následující prosbě se kněz i ministrant žehná velkým křížem.

K. Indulgenciam, † . . . mizerikors Dominus.

M. **Amen.**

Kněz i ministrant se skloní.

K. Deus, tu konverzus vivifikábis nos.

M. **Et plébs tua létábitur in té.**

K. Ostende . . . mizerikordyam tuam.

M. **Et salutáre tuum da nóbis.**

K. Domine, exaudy oraciónem meam.

M. **Et klámor meus ad té venyat.**

K. Dominus vobiskum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

K. Órémus.

Po této výzvě se ministrant vzpřímí, vstane a poklekne na nejnižší stupeň. Kněz vystupuje k oltáři a modlí se z misálu vstupní modlitbu. Pak se vrátí doprostřed oltáře a říká střídavě s ministrantem:

K. Kyrie elejson.

M. **Kyrie elejson.**

K. Kyrie elejson.

M. **Christe elejson.**

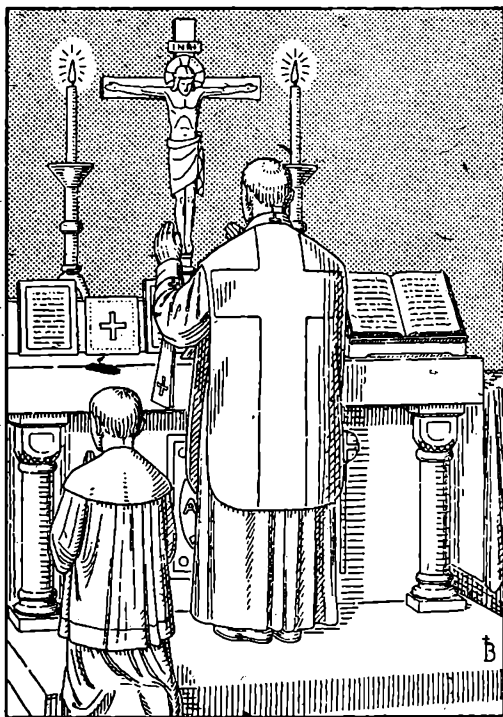
K. Christe elejson.

M. **Christe elejson.**

K. Kyrie elejson.

M. **Kyrie elejson.**

K. Kyrie elejson.

Obr. 3. Gloria.

Pak se kněz modlívá Gloria. Potom se obrátí a řekne:

K. Dominus vóbiskum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

Kněz odchází napravo k misálu a modlí se jednu nebo více modliteb (Kolekt). Ukončí je slovy:

K. Per omnya sékula sékulórum.

M. **Amen.**

Je-li kolekt více, odpovídá ministrant „Amen“ po kolektě první a po poslední.

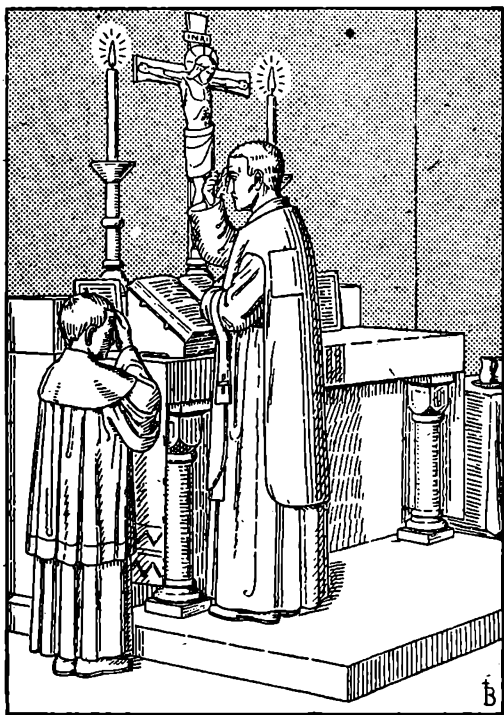

Obr. 4. Epištola.

Potom položí kněz ruce na misál a čte epištolu. Když ji dokončí, pokyne rukou ministrantovi a ten řekne:-

M. **Deó gráciás.**

Po této odpovědi ministrant povstane, jde na stranu epištolní, poklekně uprostřed oltáře a postaví se za kněze. Jakmile kněz přejde doprostřed oltáře, přenesení ministrant misál na evangelní stranu a postaví jej šikmo, tak, aby otevřený misál byl trochu obrácen k středu oltáře. Potom sestoupí po bočních stupních na zem, obrátí se k misálu a odpovídá knězi.

Obr. 5. Evangelium.

K. Dominus vóbiskum.

M. **Et kum spirítu tuó.**

K. Sekvencia sanktý † evangelií sekundum Matheum.

Při těchto slovech se také ministrant znamená malým křížem na čele, na ústech a na prsou a odpoví:

M. **Glória tybi, Dómine.**

Pak teprve odejde ministrant na epištolní stranu a zůstane stát. Po přečtení evangelia, když kněz knihu líhá, ministrant řekne:

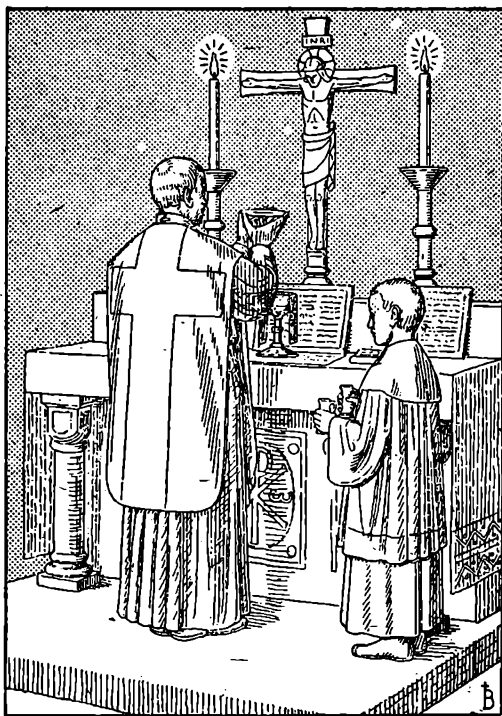
M. **Laus tybi, Kriste** (a klekne na stupeň oltární).

Kněz se pomodlí Kredo (při každé mši svaté Kredo nebývá), obrátí se k lidu a pozdravuje jej:

K. Dominus vóbiskum.

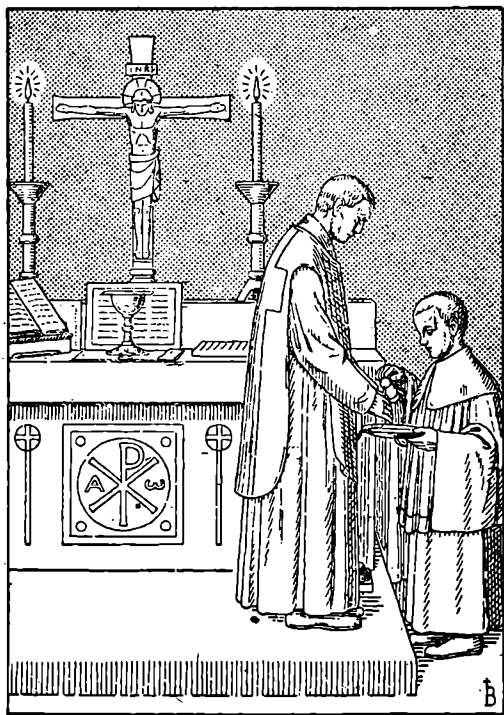
M. **Et kum spíritú tuó.**

Kněz se pomodlí offertorium a odkryje kalich. Ministrant při tom zazvoní. Pak vstane a jde pro konvičky. Do pravé ruky vezme konvičku s vínem, do levé s vodou. Když se kněz přiblíží, políbí ministrant konvičku s vínem a podá ji knězi tak, aby ji mohl vzít pohodlně za ouško. Zatím co kněz nalévá víno do kalicha, vezme ministrant konvičku s vodou do pravé ruky, políbí ji, podá knězi a vezme od něho konvičku s vínem do levé ruky. Potom konvičky odnese; do levé ruky vezme misku, do pravé konvičku s vodou a postaví se u stupňů oltáře. Ručníček má přes levou ruku.

Obr. 6. Obětování.

Když kněz přijde na bok oltáře, ministrant se mu ukloní, kněz vztáhne ruce nad misku a ministrant mu lije na

Obr. 7. Lavabo.

prsty trochu vody. Vodu z misky vylije do určité nádoby a postaví misku s konvičkami na jejich místo. Ručníček, jímž si kněz osušil prsty, složí a položí na konvičky. Pak klekne uprostřed oltáře na obě kolena.

Obr. 8. Orate fratres.

Kněz se obrací se slovy:

K. Oráte frátres

M. **Suscipiat Dominus sacrificium
de manybus tuís,
ad laudem et glóriam nóminys suí,
ad utylitátem kvokve nostram,
totyuskve ekklézié sué sankté.**

Ministrant se vrátí na své místo vpravo a klekne. Odpovídá knězi, který po tichých modlitbách praví:

K. Per omnya sékula sékulórum. M. **Amen.**

K. Dominus vóbiskum. M. **Et kum spíritú tuó.**

K. Surzum korda. M. **Habémus ad Dominum.**

K. Gráciás agámus Dominó Deó nostró.

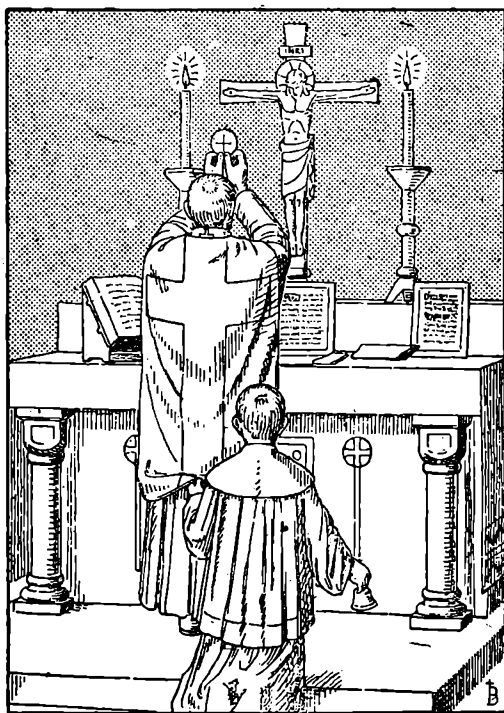
M. **Dýgnum et jústum est.**

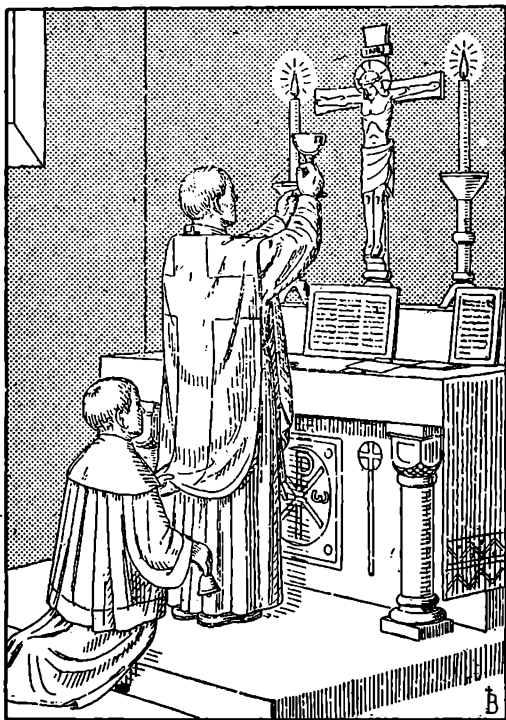
Obr. 9. Sanktus.

Kněz pokračuje dále, modlí se prefaci. Když se po prefaci skloní a třikrát říká „Sanktus“, ministrant třikrát zazvoní.

Obr. 10. Pozdvihování.

Bliží se nejdůležitější část mše svaté — proměňování. Kněz vzkládá ruce na kalich a pak jej žehná, při tom ministrant krátce zazvoní, vezme zvonek a klekne uprostřed. Když kněz před Tělem Páně kleká, zazvoní ministrant

Obr. 11. Pozdvihování.

trochu déle, zatím co drží svatou Hostii ve výši — trojí krátké zazvonění, při opětném pókleknutí kněze zvoní ministrant zas trochu déle. Totéž činí při pozdvihování kalicha s nejsvětější Krví Páně. Při obojím pozdvihó-

vání, zatím co pravou rukou zvoní, levou rukou nadzdvihuje knězi ornát.

Po proměňování se kněz i ministrant tiše modlí. Pak se kněz udeří v prsa a praví polohlasitě:

K. Nóbis kvokve pekkatoribus.

Teprve při těchto slovech ministrant povstane, vrátí se se zvonkem na své místo a tam klekne.

Jako přípravu na svaté přijímání modlí se kněz Otčenáš.

K. Per omnia sékula sékulórum.

M. **Amen.**

K. Orémus   Et né nós indúkas in tenta-
ciónem.

M. **Sed líbera nós á maló.**

Při lámání sv. Hostie praví kněz:

K. Per omnia sékula sékulórum.

M. **Amen.**

K. Pax Dominy sit semper vobiskum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

Kněz se tiše modlí. Potom vezme svatou Hostii do levé ruky, pravou se bije třikrát v prsa a říká: Domine, nón sum dýgnus . . . Při každém vyřknutí těch slov dá ministrant znamení zvonečkem. Jdou-li lidé ke sv. přijímání, modlí se ministrant Konfiteor a třikrát zvoní, když kněz ukazuje lidem sv. Hostii a říká slova: Domine, nón sum dýgnus. Při sv. přijímání přidržuje věřícím pod bradou patenu tak, aby nemohla sv. Hostie upadnout na zem. Patenu nese vždy vodorovně, aby částičky, které snad na ni spadly, nesesypal na zem.

Obr. 12. Modlitby po sv. přijímání.

Po sv. přijímání položí patenu na oltář, zazvoní při zavírání svatostánku a jde pro konvičky. Nejprve nalije knězi do kalichu trochu vína, potom na prsty zbytek

vína a trochu vody. Onese konvičky, přenesé misál na pravou stranu a sám si klekne nalevo.

K. Dominus vobiskum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

Pak se modlí kněz z misálu jednu nebo více modliteb, jež ukončí slovy:

K. Per omnia sékula sékulórum.

M. **Amen.**

Uprostřed oltáře říká kněz:

K. Dominus vobiskum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

K. Ite missa est (nebo: Benedykámus Dominó).

M. **Deo gráciás.**

Nato kněz dává lidu požehnání řka:

K. Benedýkat vos . . . † Spíritus sanktus.

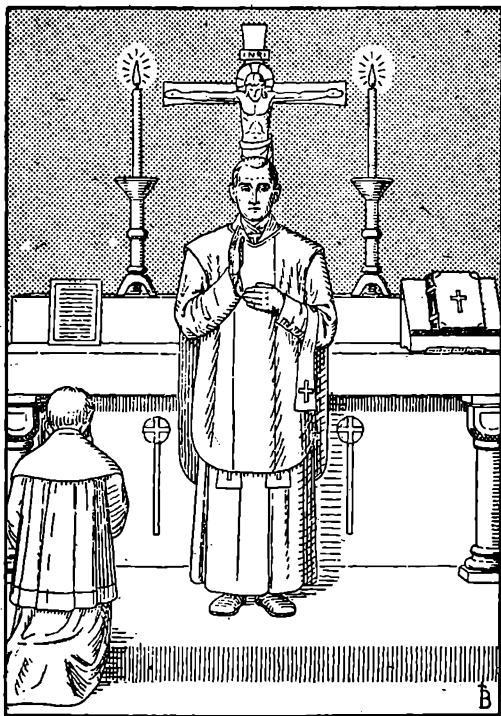
M. **Amen** (a poznamená se také křížem).

Nechal-li kněz misál otevřený, přenesé jej ministrant na evangelní stranu.

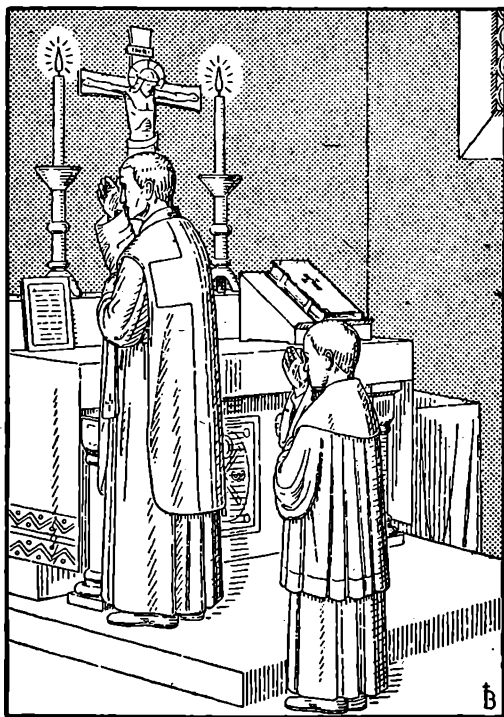
Při mši sv. v černé barvě (Rekviém) kněz nedává lidu požehnání; místo Ite missa est říká:

K. Rekviéskant in páce.

M. **Amen.**

Obr. 13. Požehnání.

Obr. 14. Poslední evangelium.

Kněz přejde na evangešní stranu a říká:

K. Dominus vobiscum. M. **Et cum spírítú tuó.**
K. Inýcium † ... sekundum Joannem.

M. Glória tybi, Dómine.

Ministrant spolu s knězem dělá malý kříž a při čtení evangelia stojí na straně epištoľní. Na konec řekne:

M. Deo grácias.

Po závěrečných modlitbách vezme ministrant bired a misál, poklekne, podá bired knězi a kráčí před ním do sakristie.

Podává=li se sv. přijímání mimo mši svatou.

Ministrant kráčí s knězem k oltáři, na němž jsou rozžaty aspoň dvě svíce, a říká hned Konfiteor. Po sv. přijímání říká kněz:

K. Pánem dé celo préstyty eís.

M. **Omne delectamentum
in sé habentem.**

K. Domine, exaudý oraciómem meam.

M. **Et klámor meus ad te venyat.**

K. Dominus vóbískum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

K. Orémus . . . sékulórum.

M. **Amen.**

Při úvodu matek.

Ministrant připraví svíci a kropáč. Kněz uvádí matku k oltáři a tam se modlí:

K. Kyrie elejson.

M. **Kriste elejson.**

Kyrie elejson.

K. Pater noster   Et ne nos indúkás in
tentaciónem.

M. **Sed liberá nós á maló.**

K. Salvam fak ancilam tuam Domine.

M. **Deus meus spérantem in te.**

K. Mitte . . . auxilium dé sanktó.

M. **Et dé Sion tuére eam.**

K. Nyhil proficiat inymíkus in eá.

M. **Et filius inykvitátys
non appónat nocére ei.**

K. Domine, exaudy oraciónem meam.

M. **Et klámor meus ad té venyat.**

K. Dominus vobiskum.

M. **Et kum spiritú tuó.**

K. Orémus . . . . sékulórum.

M. **Amen.**

Po modlitbě pokropí kněz matku svčcenou vodou.

Když kněz světi růžence, sošky nebo obrazy.

Ministrant připraví bílou štolu a kropáč.

K. Adjutórium nostrum in nomine Dominý.

M. **Kví fécit célum et terram.**

K. Dominus vobiskum.

M. **Et kum spíritú tuó.**

Po modlitbě pokropí kněz předměty svćenou vodou

